

Περιεχόμενα

Εισαγωγικό σημείωμα
του καθηγητή Β. Σκουρή, Προέδρου ΔΕΚ, Διευθυντή ΚΔΕΟΔ 3

Επικαιρότητα 5

Άρθρα

Ευ. Κουτούπα-Ρεγκάκου
Η μεταρρύθμιση της κοινοτικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις 10

Χ. Συνοδινός
Ασυμβίβαστο μεταξύ ΜΜΕ και επιχειρήσεων που αναλαμβάνουν δημόσιες συμβάσεις και ζήτημα συμβατότητάς του με το κοινοτικό δίκαιο 15

Β. Παπαθανασοπούλου
Κοινοπραξία: Σκέψεις γύρω από τη νομική μορφή, το νομικό καθεστώς και την αντιμετώπιση του εταιρικού αυτού μορφώματος από τη νομοθεσία και τη νομολογία 28

Ε. Αδαμαντίδου
Συμμετοχή κοινοπραξιών σε διαγωνισμούς δημοσίων συμβάσεων και μεταβολές σύνθεσης αυτών 35

Ε. Μουαμελετζή
Η αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας αποτελεί κρατική ενίσχυση; (με αφορμή την απόφαση Altmark του ΔΕΚ της 24.07.2003) 42

Νομολογία

Ι. Δημόσιες Συμβάσεις

ΔΕΚ C-513/99, 17.9.2002, Concordia Bus Finland Oy Ab / Helsingin Kaupunki, HKL-Bussiliikenne, με παρατηρήσεις Σπ. Παναγόπουλου (περιβαλλοντικά κριτήρια ανάθεσης) 55

ΔΕΚ C-57/01, 23.01.2003, Μακεδονικό Μετρό, Μηχανική ΑΕ / Ελληνικό Δημόσιο (έννοια της κοινοπραξίας) 64

ΔΕΚ C-283/00, 16.10.2003, Επιτροπή / Ισπανία, με παρατηρήσεις Ευ. Κουτούπα-Ρεγκάκου (έννοια του οργανισμού δημοσίου δικαίου) 68

Συμβούλιο της Επικρατείας 1882/2003, Τμήμα Δ' (ασυμβίβαστο ιδιοτήτων αναδόχου και μετόχου ΜΜΕ) 75

Μονομελές Πρωτοδικείο Ευρυτανίας 128/2003, με παρατηρήσεις Κ. Γώγου (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων) 82

II. Κρατικές ενισχύσεις

ΔΕΚ C-83/01 P, C-93/01 P, C-94/01 P, 3.07.2003, Chronopost SA, La Poste κ.ά. / Ufex κ.ά., με παρατηρήσεις Αικ. Σγουρίδου (επιχείρηση ΥΓΟΣ - στήριξη σε θυγατρική)

85

ΔΕΚ C-280/00, 24.07.2003, Altmark / Nahverkehrsgesellschaft (υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος)

93

Βιβλιογραφία

101

Εισαγωγικό Σημείωμα

Από καιρό ωρίμαζε η ιδέα της έκδοσης ενός ειδικού περιοδικού, αφιερωμένου στις δημόσιες συμβάσεις και στις κρατικές ενισχύσεις. Την τελική απόφαση λάβαμε, όταν η σχετική ύλη ήταν πλέον αδύνατο να απορροφηθεί στην Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου που από πλευράς έκτασης έχει φθάσει στα όριά της και χωρίς την αφαίρεση ορισμένων αντικειμένων θα κινδύνευε να καταστεί δύσχρηστη. Προετοιμάσαμε έτσι ένα νέο, σύγχρονο και - ελπίζουμε - χρηστικό περιοδικό που είναι προφανές ότι συμπληρώνει και δεν ανταγωνίζεται την Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου.

Οι λόγοι που συγχρόνως δικαιολογούν και επιβάλλουν την συνύπαρξη των δημόσιων συμβάσεων με τις κρατικές ενισχύσεις σε ένα ενιαίο εκδοτικό εγχείρημα είναι νομίζουμε ευδιάκριτοι. Τα δύο αντικείμενα ανήκουν στο δημόσιο (διοικητικό) οικονομικό δίκαιο, υπάγονται εν πολλοίς σε κοινούς κανόνες, παρουσιάζουν όμως και μία σχετική αυτονομία, καθώς αποτελούν κλασικά και σημαντικά εργαλεία παρέμβασης της κρατικής εξουσίας στην οικονομία και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Με τις δημόσιες συμβάσεις το κράτος και οι φορείς του προγραμματίζουν και εκτελούν έργα, προμηθεύονται τα απαραίτητα αγαθά και αναζητούν στον ιδιωτικό τομέα τις υπηρεσίες που χρειάζονται για την προώθηση της πολιτικής τους. Συγκεκριμένες πολιτικές εφαρμόζει το κράτος και με τις ενισχύσεις, που δίδονται συνήθως σε κατηγορίες επιχειρήσεων με κριτήρια κλαδικά (π.χ. μικρομεσαίες επιχειρήσεις), περιφερειακά (επενδύσεις σε καθυστερημένες περιοχές), κοινωνικά (διατήρηση θέσεων εργασίας) κ.λ.π.

Οι δημόσιες συμβάσεις και οι κρατικές ενισχύσεις ως εργαλεία οικονομικής πολιτικής φυσικό ήταν να απασχολήσουν εντόνως τον κοινοτικό νομοθέτη που θέσπισε σωρεία διατάξεων τόσο στο επίπεδο του πρωτογενούς (ενισχύσεις), όσο και - κυρίως - του παράγωγου δικαίου (συμβάσεις και ενισχύσεις), προκειμένου να συντονίσει την δραστηριότητα των κρατών μελών, υπάγοντας την στο μέτρο του δυνατού σε κοινούς κανόνες. Οι κανόνες αυτοί έχουν απασχολήσει με την σειρά τους σε μεγάλο βαθμό την νομολογία των κοινοτικών δικαστηρίων και την θεωρία του κοινοτικού δικαίου, οπότε δεν μπορούσαν παρά να βρίσκονται ανέκαθεν (και) στο επίκεντρο των ενδιαφερόντων του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου. Στους χώρους του Κέντρου έχουν διοργανωθεί σχετικές διαλέξεις, σεμινάρια, συνέδρια και άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις, ενώ η νομολογία και η θεωρία έχουν επανειλημμένως φιλοξενηθεί στις στήλες της Ελληνικής Επιθεώρησης Ευρωπαϊκού Δικαίου.

Λόγω της διάρκως αυξανόμενης πρακτικής σημασίας των δύο αντικειμένων προχωρήσαμε, σε στενή συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομίας, στην ίδρυση ειδικών Μονάδων, ώστε η επεξεργασία των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων από πλευράς κοινοτικού δικαίου να καταστεί συστηματικότερη και διαρκής και παράλληλως να είμαστε σε θέση να προσφέρουμε συμβουλευτικό έργο τόσο στις λεγόμενες αναθέτουσες αρχές των δημόσιων συμβάσεων, όσο και στους φορείς που χορηγούν ενισχύσεις. Πρώτη άρχισε να λειτουργεί η Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών και Συμβάσεων και στην συνέχεια ιδρύθηκε η Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων. Οι δύο Μονάδες έχουν να επιδείξουν αξιόλογο έργο στον τομέα των συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τις δημόσιες αρχές, ενώ επιτυχής υπήρξε και η παρακολούθηση των κρίσιμων νομοθετικών, νομολογιακών και επιστημονικών εξελίξεων που πιστοποιείται και με σειρά αυτοτελών εκδόσεων στους δύο τομείς.

Ακριβώς ο πλούτος αυτών των εξελίξεων μας οδήγησε στην σύλληψη της κυκλοφορίας του ανά χείρας περιοδικού, όπου θα συγκεντρώνεται η ύλη του κοινοτικού δικαίου των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων, με την φροντίδα των επιστημονικών συνεργατών που απασχολούνται στις δύο Μονάδες, αλλά και άλλων νεώτερων πανεπιστημιακών συναδέλφων υπό την καθοδήγηση της καθηγήτριας Ευαγγελίας Κουτούπα-Ρεγκάκου. Τους ευχαριστώ όλους θερμά από την θέση αυτή για την διάθεση και την προθυμία τους να αναλάβουν και να στηρίξουν αυτή την προσπάθεια

Κλείνοντας το σύντομο αυτό σημείωμα θέλω να ευχηθώ από καρδιάς καλή επιτυχία σε όλους τους συνεργάτες του περιοδικού και να εκφράσω την χαρά μου, διότι με την νέα αυτή και σημαντική πρωτοβουλία το Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου επιβεβαιώνει την πρωτοπορία του στην επιστημονική επεξεργασία του κοινοτικού δικαίου και δίδει - όπως συνέβαινε πάντοτε - την ευκαιρία σε νεώτερους συναδέλφους να επωμισθούν ευθύνες και να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους.

*Καθηγητής Β. Σκουρής,
Πρόεδρος του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
Διευθυντής του Κέντρου Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου*